

Vad har hänt?

MACDONALD HAR AVLAGT RAPPORT inför sitt underhus om sin kontinentresa men hans räddningsförslag få inte stor uppmuntran utan i stället åtskillig kritik — från labour för att rustningsminskningarna äro för små, från högern för att nedrustningsförslaget undergräver säkerheten, som just nu behövs. Inte heller det andra stora politiska förslaget från förra veckan, Mussolinis fyrmaktsförbund, har fått god press i Europa. Nedrustningskonferensen är ajournerad till 25 april, då den återupptar förhandlingarna, troligen på grundval av MacDonalds förslag.

JAPAN HAR NU SKRIFTLIGT och formellt anmält sitt utträde ur Nationernas förbund, vilket enligt den japanska skrivelsen använder alldes felaktiga metoder för fredens upprätthållande. Japan, som självt är lika angelägen om fredens bevarande som N. F. vet bättre hur detta skall ske.

EN LITEN LJUSPUNKT från U. S. A. Rättvisan har fått en chans, resning har beviljats i målet mot Tom Mooney, som nu suttit fångslad i sexton år, alltså sedan han på falska vittnesmål anklagades och dömdes för mord vid den stora krigsdemstrationen i San Francisco 1916. Resningen är tydligen ett utslag av den nya amerikanska regimen demokratiska sinnelag.

EN VAG AV PROTESTER mot juderföljelserna i Tyskland går över England och Amerika med uppmärksamhet om bojkott mot tyska varor. Men nationalsocialisterna mobiliserar till svar en systematisk kamp med bojkott-kommittéer mot judiska affärer och organiserad propaganda för inskränkning av antalet judiska studerande vid högskolor och universitet. Tyska riksregeringen fordrar dock »full laglighets» och tar själv hand om motaktionen mot hetspropagandan.

Propagandaminister Goebbels.

REGERINGENS FÖRSLAG TILL BEREDSKAPSRARBETEN avlämnades i fredags och har hunnit bli ganska hårdhänt bemött, redan i remissdebatten. Den bygger på anslag på 160 milj. kr. och skall skaffa arbete åt 90,000 man.

Veckovisningen

Tidevarvet

Mot diktatur

Mot våld

Mot klass- och rashögfärd

För demokrati

För pacifism

För rättssamhället

Stöd våra strävanden!

PRENUMERERA
på postgiro 1544

Glöm ej reklamkontot —
postgiro 55160

Vi vilja icke strida med lögn och våld som vapen.

De kominternkommunistiska strejkande sjömannens överfall mot arbetsvilliga sjömän i Göteborg har utlöset en samfällid protest från det övriga samhällets sida. Regeringen har tillkännagivit att den med uppmärksamhet följer händelsernas utveckling, polisen har energiskt inskridit, pressen av alla färger lika energiskt tagit avstånd från våldsmetoder, som efter underrättelserna att döma också måtte ha varit av en hänsynslöshet, som inte ofta förekommit hos oss.

Protesten är befogad. Ty djupast inne i denna tragiska händelse ligger ju inte något mindre än frågan om en livssäskadning. Det är inte bara en strid för brodet, för tillvaron, för livsuppehållet — fastän den väl kan kännas bitter nog — i vilken den ena parten förgått sig mot människor som åtminstone en gång varit deras kamrater. Det är visserligen en strid för ett bättre samhälle än det nuvarande, som vi icke heller i någon högre grad kan

svära sig fritt från våld och hänsynslöst förlärande med människoliv. Men det är framförallt ett uttryck för den världsåskådning, som i kampen för målet tillåter alla medel och därvid utan att blinka söker köpa idealen med samma medel, som även göra den gamla ordningen förkastlig. Bland dessa medel är även den principiellt sanktionerade opålitlighet och oärlighet, som gång på gång omintetgör varje försök till samarbete mellan representanterna för detta slags samhällsomsörtande och andra samhällsgrupper.

Rättssamhället kan icke arbeta med våld och lögn. Men menar vi allvar med ett rättssamhälle gäller det också att stå upp för dess livssäskadning, att fastslå och fullfölja kravet på hederlighet i handlingar och ord. Den enhälliga domen över »siländadén» är ett lika enhälligt avståndstagande från våld och lögn. Det är rätt. Men det ställer också krav på handling bakom orden.

Annastina Alkman:

Ann Vickers.

Den nya kvinnans roman.

Jag lärde känna Sinclair Lewis för tio år sedan genom en diskussion med två amerikanska universitetskvinnor rörande »Babbitts».

— Den mannen kan inte säga ett sant ord om hur det är i Amerika — sade juris doktorn från San Francisco.

— Den mannen har amerikanskt psyk på sina fem fingrar — sade litteratordoktorn från Colorado.

— Aldrig mött hans gränslösa bracka — sade Francisco.

— Var dag stött på hans halvgångna, men i stort sett sympatiska »Babbitts» — sade Colorado. — Sådan är amerikanen i sin lilla ram och han väcker medlidande genom sin gränslösa ensamhet mitt i det livslarm han själv ställt till... Ville Lewis måla oss kollegiekvinnor med vårt kanske halvbildade, men årliga självförtroende och vår vilja till nyttigt reformerande, måste vi känna igen oss. Det vet jag på förhand!

Nu har Sinclair Lewis gjort det. I Ann Vickers, den bok han skrivit sedan han var här och hämtade sitt svenska litteraturpris och lite fler urkunder till sina så ofta skildrade svenskamerikaners historia, har han givit oss just den intellektuellt vakna studerade medelklassamerikansan som besjålas av tidens stora patos, att ha en social uppgift, att vara människens like och allra helst hans överman i klock

mänkslighet och inte bara i att förtjäna pengar, en kvinna himmelsvitt skild från Babbitts och Dodsworths intima omgång.

Denna framåt-typ är kanske internationell, men Ann Vickers är dess äkta amerikanska representant, Mid. Vest. Förtäternen har inte skänkt henne några som helst romantiska särdrag utifrån, inte ens lånat från sina välstuderade svenskamerikaners naiva psyk. En intellektuell härsklustnad är hennes naturliga arv, hon regerar enväldigt i barndomen både över sin ensamhet far och sina lekkamrater, men under kollegieåren upptäcker hon faren i detta absoluta behov att behärska andra, märker hur hon under ansträngningen att få alla att gilla eller hålla av sig blir både bråkig, viktig och — falsk. Hon slår om till en sorts ödmjukhet, utbildar sig i sjukvård, kastar sig hurtfriskt in i slaveriet för den kvinnliga rösträtten, där pionjärerna offentligt gno med de dumrande slagordens energi och i tyshet slita ut sig på nattligt kuvertskrivande. Hon eldas, men förjagas slutligen också av kampens omåttliga krav på »tro, hopp och kuvert» och sedan hon genom en ådommig fångelsejour fått upp ögonen för de barbariska och gagnlösa metoder för brotterns avskaffande som fångvården tillämpar, är hon nästan på (Forts å sid. 4.)

Läckert och hälsosamt

är smörgåsbrödet

UPLANDSKUBBEN

I hygienisk förpackning hos Eder handlande.

Undvik efterspningar!

Begär uttryckligen Uplandskubben!

Idén dör aldrig.

Idén på väg. Ur Frans Masereel: Die Idee.

Det är lätt att uppsätta anklagelseakten mot den parlamentariska demokratin, sade han. Partiväsendets avsigdoro äro iögonfallande. Små intressen och rädd omfallehet för de minst ödmödesgillas fördomsfullhet gör sig breda inom parlamentarismen. Men ingen är mera angelägen att låta demokratis utväxter ställas under betygsning än den som håller denna livsform för omistlig. Fasthållandet vid folkvåldet och dess frihet bottnar i den oryggliga förvisningen att ingen annan väg finns att gå. Friheten innesluter icke blott möjligheten till misbruk. Den innesluter också botemedlen däremot.

I kravet på diktatur däremot sammanstrålar all den livs-

om det från början kunde förnimmas en stämning av lätt tvekan eller osäkerhet bland den väldiga publiken vid professor Torgny Segerstedts föredrag om Demokrati och diktatur i fredags, så försvann denna allteftersom professors egen framställning växte och till sist tycktes övertygelsen i talarens ord helt ha genomvärt åhörarmassan och samlat den till en stark front. Mot denna front blevo de små nazistiska tillbud som fökommo i form av Heilrop och sång tillbakaslagna och man kände faktiskt med tacksamhet hur den demokratiska majoriteten utan diskussion hade kraft att slätta sin prägel på kvällen.

Professor Segerstedts föredrag som ägde rum på Stockholms frisinnade medborgarförningens inbjudan gav i ett starkt grepp hela den kamp som oavslutligen utspelas och utspelas i historien mellan demokrati och diktatur, mellan frihetskrav och maktkrav — utan att han för ett ögonblick behövde tillgripa några sensationella gliringar eller för dagen aknetuella skräckbilder.

Men, slutade professor Segerstedt, det är bara där, som fro, att våldet står på idéerna. Alltjämt tro våldets män, att de döda idéerna genom att dräpa dess bärrare. Alltjämt tro de sig kunna döda tankar genom att påbjuda tystnad. Och alltjämt taga de fel. Tanken dö aldrig, frihetssången tystnar aldrig, våldet vinna aldrig.

Lis Tørsleff:

Kan krisefond afskaffe krisen?

När hele verden nu er saa skrækkeligt af lave, er der mange vise teorier til forklaring af, hvordan det er gaaet for sig. Een af disse har den skremmende ordlyd: »kreditsystemets sammenbrud!»

Er det nu denne side af krisen, der har fremkaldt kravene om nedsat rente, krisefonds o. l.?

Det er det. Man kan maasse ikke sige vi herhjemme har staaet overfor et fuldstændigt sammenbrud, men griber vi ikke paa en eller anden maade ind, vil vi utvivlsomt komme ud for det.

Det er debitorernes stilling i en nedgangsperiode, der er tale om at bedre.

Dette er i hvert fald det første og vigtigste krav. Og her er naturligvis særlig tænkt paa landbruget. Det er nemlig først og fremmest disse, der maas gaa ind paa den meget lange kreditform-

TILL EDERT FORFOGANDE

C. E. BERGWALL
FREYGATAN 7-9 Tel. 523902

Varför ha vi fängelser?

Den gamla och dock brännande fråga upprepas inför ett talrik, intresserat och till stor del sakkunnigt auditorium vid Pro et Contris diskussionsmöte på Stockholms högskola förra onsdagen, då advokat Hugo Lindberg höll inledningsföredrag om frihetsstraff sådant det nu föllämplas och de reformer som krävas.

Det är inte första gången advokat Lindberg går till attack på detta område. Såväl i föredrag som tidsningsartiklar och diskussionsinlägg har han ihärdigt och konsekvent arbetat för förnuftiga förändringar. Liksom vid föregående tillfällen påvisade han nu hur fängelset ofta direkt utvecklar och fördjupar de sociala instinkterna och även i övrigt verk moraliskt nedbrytande. Och framför allt hur den straffade efter fängelsestidens slut blir ofärdigt mycket sämre skickad än återupptagna livskampen med årliga medel.

Det är otvivelaktigt nödvändigt att samhällsfarliga och sociala individer i närheten, men frihetsstraffets användning utöver denna gräns kan betecknas som mer eller mindre tortyr, en tortyr som bär tydliga spår av den gamla vedergällningsteori, vilken en gång medverkat till fängelsestraffets uppkomst. Advokat Lindberg slutade med en del positiva förslag för en humanisering av fängelsestraffet, och för ett underlättande för de straffade att åter träda ut i det normala samhällslivet.

Det förtjänar att konstateras vilka tungt vägande instämmanden i många av inledarens synpunkter, som kommo fram under diskussionen, bl. a. från fängelseledaren Axi, advokat Georg Stjernstedt, notarien Forssell. Vi påminna i detta sammanhang om ytterligare tväna diskussioner som ägt rum i Stockholm i år, och där bl. a. frihetsstraffets berättigande eller icke blivit berört, nämligen dels Kriminalistföreningens, där bl. a. förre överdirektören Almquist som gammal fängelseman uttalande sin övertygelse om fängelsestraffets vanmakt som förbättringsmedel, dels Frisnande klubbens där ett på flera punkter mycket radikalt inledningsanförande av advokat Stjernstedt om aktuella strafflagsreformer följdes av flera instämmanden från de på området mest sakkunniga.

Denna för Sveriges del så brännande fråga är aktuell även i Norge, där ett förslag om vissa straffreformer inom kort väntas framlagt i Stortinget. I samband med detta skriver i senaste häftet av *Fritt Ord* direktör Conrad Falsen bl. a. att den stötpeplare i strafflagstiftningens system som skulle utgöras av straffverksättligheten, är så föråldrad och svag att den hotar med fullständig sammanbrott. Direktör Falsen framlägger där efter synpunkter på fängelseväsendet, som i hög grad överensstämna med advokat Lindbergs kritik.

Kan krisefond avskaffe kriser?

(Forts. fr. sid. 1.)

er det en långt alvorligere historie naar talen er om landbruget, hvis kredit gerne er løbende med fast rente i c:60 aar.

Her maa en lov til, og om en saadan forhandles der da ogsaa nu i den danske rigsdag.

Samtidig har dog ogsaa industrien gjort opmærksom paa, at den har meget vanskeligt ved at klare sig med den relativt dyre kredit, saaledes, at den ogsaa vilde finde det særdeles heldigt om der fra statens side blev fastsat en *maximal-rente*, saaledes at der vilde blive haab om 1) at kunne forente de allerede optagne laan, 2) at kunne sætte *nu produktion* i gang.

Man ser heraf, at der ikke alene er tænkt paa at afværge krisens uheldige følger, men ogsaa paa at bygge videre, at skabe *nu industri*, *nu beskæftigelse*.

En saadan lavere rentefod (der er tænkt paa 3½%), kan naturligvis kun fastsættes absolut *for indlaansrenten*. Men da det netop i saa høj grad ogsaa er udsaaentsrenten, der har været tænkt paa, bestemmer loven samtidig, at det paahviler alle der laaner penge ud (banker, sparekasser, selskaber og enkeltpersoner) *effektivt at nedsætte renten* af deres *udlaan*, *mindst i tilsvarende omfang*, som indlaansrenten formindskes som følge af denne lov!

Dette er altsaa virkelig et ret storstilet forslag paa at undslippe krisens lamdende haand.

Men naturligvis har denne sag, som alle andre to sider. Alle obligationsejere vil se deres indtægt formindskes ganske betydeligt. I det omfang dette gaar ud over storkapitalisten kan det endda gaa an, men ganske enker og i det hele taget gamle mennesker har faaet sparet sammen, netop saa meget, at de har til en sorgtri alderdom, og nu bliver de pludselig skaaet ned med c:25%, idet den lille kapital, der før gav dem en rente paa 4% nu kun giver dem 3%. Ligeledes for alle sparekasse- og bankindsydere.

Her staar altsaa to interessemodsetninger overfor hin anden. Skal man bedømme, hvem der samfundsmæssigt er størst grund til at hjælpe, vil man hurtigt blive klar over, at vi i denne situation maa lade hensynet til debitor gaa forud for hensynet til kreditor.

Men naturligvis gælder det samtidig om ikke at komme for stærkt ud i rum sø. Der er saa meget, der i øjeblikket er baseret paa den gældende rentefod, og paa dennes stabilitet, at man maa foretage visse sikkerhedsforanstaltninger samtidig med at man griber ind i.

Her er det da *krisefondet* skal træde til. Men, vil De straks spørge mig, hvor i

alverden skal man saa tage de penge fra — i tider som disse —? Skatter er vi snart kendt med, og vi kan jo ikke blive ved paa den maade. Det er i hvert fald ikke nemt at se, hvorledes man skal kunne faa mere end 2 ekstrakvartaler puttet ind i *et aar*.

Regeringen har da ogsaa grebet til en anden udvej. Krisefonden kan mod deponering af *statkammerbeviser* (som den faar overdraget af staten) optage *laan* i *nationalbanken*.

Størrelsen af disse laan skal naturligvis fastsættes af finansministeren efter forhandling med de andre ministre.

Krisefondens formaal er:

Til støtte for erhvervslivet at skabe betingelser for øget likviditet, normal kredittilgængelighed og lavere renteniveau. Der findes i oven nærmere fastsatte regler ang. den maade denne støtte skal kunne ske paa.

Interessant er efter min mening den garanti mod tab paa laan, der *tilsikres sparekasser og banker*, der efter den nye laan rentefod har udløst til bestaaende erhvervs virksomheder eller til *ingangsretelse* af ny, samt løftet om *laan til byggevirksomhed allerede under bygningens opførelse*, altsaa inden endnu normal prioritering kan finde sted.

Herved ser man da, at der endelig er skabt en virkelig chance for at faa nyt arbejde i gang, byggearbejde saavel som industri, altsaa haandværk saavel som industri. Og dette er noget andet end *nødarbejde*, det er til *lærifløj*, og *fuld arbejdstid*.

Det er jo det man skal have frem! Rent social er naturligvis alle disse arbejdsloshedsforsikringer meget gode, idet de dog giver arbejderne til livets og familiens opretholdelse. Men saavel for arbejderne selv, som for samfundet er det til stor skade saa snart det faa lov at finde sted gennem længere tid.

Nu faar vi naturligvis se, hvor stor betydning dette vil faa. Det vil naturligvis blive afhængigt af det behov, der vil blive stillet til disposition.

Nogle af læserne vil maaske nu tænke: dette er jo en meget almindelig form for at foranstalle en *inflation*.

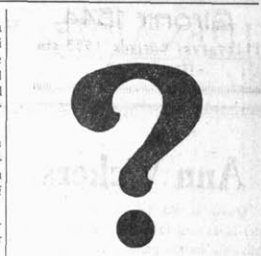
Dette skal jeg ikke gaa for stærkt ind paa, kun nævne at der er momenter, der taler for, at pengene virkelig skal tabe i købekraft, naar staten paa denne maade guldsetter sig gennem laan hos nationalbanken.

Men selv om det skulde medføre en mindre inflation, vilde det saa være saa slemt? Hvis det virkelig bringer gang i næringslivet, vil sikkert selv de, der gaar mest ud over: alle de fast lønmede — være veltillfredse. Selv om deres lønninger altid kommer til at halte baghænde andre priser, vil bederingen i det alm. økonomiske liv, ogsaa før eller senere finde sin vej til dem.

Der er derfor al god grund til at fremhæve dette danske lovforslag, som *noget virkelig radikalt*, som *noget man har lov at vente sig noget af*.

Dette, at vi ikke er blevet staaende ved en rentesænkning som ogsaa har været forsøgt og drøftet andre steder, men foruden at faastlaa denne sænkning ved lov er gaaet med til oprettelsen af en fond, der skal afværge de allerede bestaaende vanskeligheder for skyldnere, og yderligere de vanskeligheder dette nye skridt vil volde, gir virkelig basis for en effektiv bedring.

Lis Tørseff.

Råd och Rön

BLOMMOR

Kistdekorationer o. smakfulla KRANSAR till alla priser.

La fleuriste

MALMÖRGG. 4. Tel. 20 52 96, 20 25 50

DAMSKRÄDDERI

"Modèle"

Linnégat. 6 m. hiss. Tel. 60 66 80
1:a kl. Svätelid. Även möbler på beställning samt tillklipping o. provning av tyger.

JUVELERARE

HEDERSPRESENTER I

GULD, Silver, Nysilver och Tenn.
Rikhaltigt lager till låga priser. — Reparationer utföras fritt, väl och billigt. — För lovning i ringar, armband, smycken samt tillklipping o. provning av tyger.

A. E. HOLMSTRÖM
Etabl. 1884.

Ringvägen 127 Schēlegatan 1
Tel. 41 89 54. Tel. 50 17 95.

LUNDBORGS

BIRGER JARLSGATAN 31, 1 tr.
Specialité: Medicinsk härsåtsmet med häravfall, Specialvatten mot grått hår, Manicure, Ansiktsbehandling, Fotbehandling, Permanent ondulering.
Telefontal. 11 29 76, 11 47 25.
Specialstudier i Paris och Wien.
Man spricht Deutsch.

VEGETARISK KOST

Vegetarisk Kost
Skillinggränd 3, 1 tr.
Lunch och Middag serveras efter hem-sändes på begäran.
Läckra veg. smörgåsar på beställning.
Ring 53 79 93.

Bageri och Kafferum
Kungsgatan 55
Klara Norra Kyrkogata 26
Stockholm. Tel. 20 84 05.

VARJE MUSIKVÄN

köper bäst och billigast alla slags Musikinstrument, Strängar, tillbehör, Grammofoner och Skivor.
Färska Piraströtränger inkomna varje vecka.
Största sortering.
GOTTFR. JOHANSSONS MUSIKAFFÄR
73 Västerlånggatan. (Hörn av Järntorget).
Stockholm.
Rikt ill. prisurakt gratis och franco.

INREDNINGAR
ynque Lundsström dekorerar
möbelsvårer, förgyller, inredor.
kungsg. 39 b. 117073

Det rör sig ändå — i vaccinationsfrågan.

ett nytt och betydelsefullt dokument på vaccinationsfrågan område är det yttrande över vaccinationssakkunniga befätkande, som nu avgivits av lärokollegiet vid Karolinska institutet, där majoriteten av kollegiet — 14 professorer — ställer sig mycket tvetsamt till sakkunnigas förslag om bibehållit vaccinationsväg kompletterat med en omformulering av den s. k. samvettsklausulen. Till uttalandet har fogats dels en särskild skrivelse från professor H. Bergstrand, dels ett yttrande till protokollet av professor Antoni, som närmare ingår på tvångsvaccineringens brister. Sju professorer har anslutit sig till ett av professor Gösta Haggquist angivet särskilt yttrande, som förordar den obligatoriska ympningens bibehållande.

Den utredning varom här är fråga, beslöt av 1930 års riksdag efter motioner av hrr Björck och Anders Olsson i Mora m. fl. som sakkunniga tillkallades revisionssekreterare Sture Pettersson, överläkaren Adolf Lichtenstein och riksdagsmannen Anders Olsson i Mora, vilka den 8 november i fjol avlämnade sitt *Befätkande angående skyddskoppymplingen*.

De sakkunniga ha kommit fram till att en obligatorisk barnvaccinering är, om också icke ett obetingat säkert skydd för smittkopps epidemier, så dock det bästa skyddsmedel, som på vårt vetandes nuvarande ståndpunkt kan åstadkommas. Visserligen ger icke vaccinationen skydd

för hela livet, men man kan, säga de sakkunniga, med visshet räkna med att ett *relativt skydd*, tillräckligt för att giva en ev. ådragen smittkoppsjukdom ett lindrigt förlopp, i regel kvarstår, sannolikt under decennier. Därtill kommer att vaccinationsskyddet genom revaccination kan förnyas och förlängas.

De sakkunniga erkänna visserligen att vaccination kan medföra risker för följdsjukdomar, men framhålla att dessa risker äro mindre ju tidigare vaccinationen sker i barnets liv, och ha därför föreslagit den övre åldersgränsen för obligatorisk ympning till 2 år. Slutligen har, som redan nämnts, samvettsklausulen givits en litet vidare formulering än hittills, så att större hänsyn skall tagas till resp. föräldrars och målsmäns uppfattning i saken.

Karolinska institutets kollegiemajoritet anser inte den föreslagna omformuleringen som någon förbättring och argumenten mot ympningsplikens bibehållande få i professorerna Bergstrands och Antonis anmärkningsvärda uttalanden ytterligare eftertryck. Professor Bergstrand anför, att vi ej med bestämdhet kunna påstå, att den nuvarande tvångsvaccineringen av barn är nödvändig och att så många skall tala för dess nedläggande att det bör försökas.

Professor Antoni förklarar att han för sin del omöjlig kan anse det vara samhällets rätt att tvinga den enskilde till sanitära åtgärder av ingrepps natur, helst som man inte säkert kan bedöma varken deras effektivitet eller risker. Bort allt så med tvångsvaccinationen i barndomen! Vårt samhälles sanitära organisation, allmänna hygieniska standard och tekniska resurser av alla slag ha så radikalt förändrat situationen sedan den tid, då vaccinationen infördes.

Professor Antoni förordar emellertid obligatorisk vaccination för alla militära inklusive inryckande värplikliga, för alla personal vid offentliga eller enskilda kommunikationsföretag såsom sjöfart, järnvägar, spårvägs- och busstrafik, postverkets hela personal, för polisåkrerna, för all sjukvårds- och sjukhuspersonal — läkare, skoterskor, biträden, medicine studerande, ev. även andra yrkesgrupper.

I Tidevarvet har vid flera tillfällen uppstått den frågan om icke tiden nu kunde vara inne att låta på vaccinationsvängt — naturligtvis med tillgång till kostnadsfri och så riskfri vaccination som möjligt, även för barn. Vi understryka professorerna Antonis och Bergstrands synpunkter, samtidigt som vi konstatera det glädjande faktum att det ändå tycks röra sig — och i rätt riktning — på vaccinationsfrågans viktiga, av gamla traditioner väl inbegripna område.

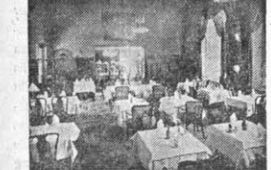
10 röster fattas...

Ur ett brev från Paris.

Jag tänker inte resa till Marseille på rösträttskongressen i april. Men jag längtade att se några av de våra och gick därtill till ett slags övningsklubb här i Paris, där de unga övade sig i föredrag och fingro kritik av pamparna. Men den franska ordrikedomen trötter mig och den eviga ovanan fransyskorna tyckas ha, att plocka på sina kläder och sitt ondulerade hår, gjorde att jag tappade humöret.

När jag äntligen fick den intervju jag bett om, råkade jag fråga: Kan Ni inte låta den där rösträtten snart?

Nej då, det var alldeles omöjligt. Deputeradekammaren var för dem, men 10 röster fattades dem i senaten.
— Men tio röster är ju inte så mycket, tyckte jag.
— Den franska kvinnan är så nöjd och så lycklig, sade sekretären som jag talade med, och är dessutom respekterad

Restaurang Port Arthur
Blekingegatan 40
(Hörnet av Götgatan)
Bra matställe

BOKHANDELN STUDIO
NORRLANDSG. 30, STHLM
Specialbokhandel för: Religion, Mystik, Teosofi, Psykologi, Spiritualism, Frimureri, Modern Uppfostran, etc.

Ann Vickers.

(Forts. fr. sid. 1).

det klara var för hon skall sätta in sin blivande sociala gärning...

Hon skaffar sig den grundligaste utbildning som står att få för detta arbete, först genom en flerårig verksamhet i de Newyorkska fattigkvarterens settlement, där välgörenhetens sura lukt och de filantropiska miljonärskornas idiotiska reklamhunger gör henne aldeles ifrån sig, genom en liten allmänbildande tripp till Europa, ett års studier i sociologi och ett par tjänsteexamina samt den hårda skola som en lärarebefattning och en plats som vaktfru vid ett par kvinnofångelser visar sig vara. Sedan är hon färdig att tråda fram som den store humana reformatorn som universitetens hylla med hedersdoktorat och staten med en direktörsbefattning vid det modernaste fångelse i New York City.

Under hela denna tid, då världskriget förberetts, rasat och dött och lämnat kvar sin slagg av olust och slapp moral få vi dock inte endast följa Ann Vickers yttre, framgångsrika historia. Hon har också en inre, långt ifrån från historia, som rätteligen inte får föras till torgs i ett yrke som hennes. Hon är människa, hon är en vacker kvinna och de gamla mallagarna är på glid. Hon följer med, men under lyckriets skydd. Det är inte så orätt, när hon allsmottast under fångelsearbetet säger sig: »Vi är brottslingar allesammans, men somliga av oss blir inte fasts».

I själva verket har Sinclair Lewis roat sig med att göra den »exemplariska» fångelseledaren Ann Vickers straffbar efter en hel rad förlegade lagar, som delvis ännu äro i bruk. Hon har redan som suffragett gjort motstånd mot ordningsmakten (bitit en brutal konstapel i tummen), men den gången fick hon sitt straff. Bortom man från att hon under sin tid som föredömlig settlementspedagog levat i ett fritt kärleksförhållande med en ung man, har hon brutit mot fosterfördrivningsparagrafen för att kunna fortsätta sitt hederfulla sociala arbete. Hon bryter senare sitt trohetslöfte och begär äkten-skapsskrot med en annan gift man, till på köpet en ohederlig domare, en »ful fisk» och förmodligen väl förtjänt av det fångelsestraff han också får. Hon bryter mot sin egen känsla av värdighet genom att känslösamt skyrta moral i en föreningsstidskrift som sysslar med unga kvinnors värn, uteslutande för att hon behöver förtjåna mera pengar för sin och hennes älskares framtid och deras gemensamma barn. Men allt detta gör henne knappast mindre sympatisk för läsaren, som i den briljanta miljöskildringen, ett vasst genomsnitt av nutidens hektiska samhälls-, finner alla de förklarningar hon behöver för att förstöra och förlåta. Efter åtminstone nästan alla.

Det finns nämligen sidor och synpunkter hos denna sensuellt lättförda, men i sitt arbete orubbligt målmedvetna kvinna som man kanske måste vara Ann Vickers landsman för att riktigt förstå; bland annat varför en så rik personlighet som hon, med kvinnans alla starka och svaga sidor, inneslutna i det stora K-er, under sitt verkamma liv nödvändigt råkar ut för icke medelmåttiga manliga subjekt att söla ömhet och moderlighet på. Svenska läsare tor nämligen icke på hennes eller författarens egen förklaring att »de nästan riktiga karlarna äro så rådda för att bli ställda i skuggan av överlägsne begåvade kvinnor, att det blir omöjligt för en dugande kvinna med egen verksamhet att finna en världig man att älska». Den sortens storbetsvartsjuka måste vara speciellt »ababisk».

Här tycks Sinclair Lewis intryck från det sociala arbetsfältet mer sätta genom förlegade dussinglasögon än med en nyromantisk öfvermålad blick. De färgstarka fångelsebildningarna däremot, som väckt en viss förskräckt reservation både i Amerika och i Europa, behöva icke vara överdrivna. Det omöjliga i att bygga upp mänskliga karaktärer medelst frihetsstraff kan i varje fall inte strykas under bättre och mer trovärdigt.

Självallet står romanen icke efter andra moderna tidsböcker i sysslände med snedvidren erotik. Det tycks vara

Gina Leffler:

Hanna Paulis utställning.

Venny Soldan.

Hans Alienus.

ett besök på Hanna Paulis utställning på Konstakademien under mars månad var givande ej blott däri, att det upplivade och vidgade bekantskapen med konstnärinnan själv. Hennes verk öppnade samtidigt ett perspektiv upp till två av våra mest karakteristiska litteratur- och konstepoker — åttio- och nittio-talet. Dessa representerades klarast i de båda målningarna »Venny Soldan» och »Hans Alienus», i mångt och mycket typiska för dessa två skedens olikartade uppfattning.

Då Hanna Pauli vid mitten av åttiotalet kom ut till Paris, stod realismen i sitt flor. Det var tiden närmast efter den Manetska impressionismens genombrott. Naturstudium, natursanning var dagens lösen, och den skara svenska målare, som samlats här, i allt större antal efter åttiotalets inbrott, togo med hänförelse upp parollen. Det var parisersvenskarnas tid, då Carl Larsson, Josephson, Ekström, Pauli och Richard Bergh, för att nämna några bland dem, som sedan skulle utforma den svenska konsten, tillägnade sig fransk teknik och syn. De kvinnliga konstnärerna voro representerade av många, som i Frankrike och utlandet i övrigt vunno erkännande och uppmuntran. Men åter hemkomna till Sverige möttes de i flera fall av brist på intresse för att inte säga direkt ovilja och motarbetande, vilket för många blev ödesdigert. Namn sådana som Amanda Sdivall, Anna Nordgren, Eva Bonnier säga nu de flesta svenska föga, men dessa konstnärer vore dock bättre värda än att falla i glömska. Till de lyckliga, som slogo igenom, höra Hildegard Thorell och Hanna Pauli.

Hanna Pauli som åttiotalist.

Åttiotalets realistiska inriktning öppnade vägen för porträttet. Man sökte det karakteristiska i inre och yttre måtto, människan insattes gärna i sin typiska miljö och sysselsättning, och porträttet fick därför en viss genreartad karaktär. Hanna Paulis första självständiga verk från parisertiden, porträttet av den finska målarinna Venny Soldan har förblivit ett av hennes största, ej blott till formatt utan också till kvaliteten. Samtidigt

ett kriterium på modernitet i hela den anglosaxiska litteraturen. Någon förtästa för felinställda drifter skall man i alla fall inte vänta från denne författare, som har mer av humor och ironi än patos i sin litterära arsenal. Romanen om Ann Vickers och hennes generations ambitiösa kvinnor är skriven med skarpögd glirningar åt allt och alla som representerar amerikanskt lyckleri och mindervärdighet — frånsett hjältinnan själv som han kan förlåta mycket. Och underligt nog arbetar hon sig med nästan obegripligt frenesi också in i läsarnes hjärtan.

Annastina Alkman.

är det i hög grad tidstyptiskt. Den höga ögonsikten ger detta tillfälliga utsnitt ur miljö, som tiden älskade. Atejehörnans starkt stigande golv lämnar blott den nedersta delen av väggen synlig, och den kvinnliga gestalten är levande fångad i sin tillfälliga pose, värdslost liksom medkastad på golvet, och med sitt lustigt poängterade ansiktsuttryck. Den förenklade färgskalan med den svarta figuren mot bakgrundens neutrala grågröna och grågulva stora plana ytor och mattans rosig het ger bilden en fasthet och storhet, som åt intet annat av Hanna Paulis verk. Det är ett stycke äkta åttiotal, individuellt, okonventionellt, starkt verkligt betonet.

En benädd porträttmålare.

Porträttet förhåller Hanna Paulis huvud- och därmed även realismen, med deroderad och ändrad med åren, allt efter ändrad koloristisk syn och teknik, men alltid som grundtonen i hennes konst. Senare stilriktningar, sådana som expressionismen i mer eller mindre utpräglat form med dess moderna förenkling och stilisering har ej satt djupare spår däri. I ett enskatt speglar sig dock en ändrad tidsmakt starkt, nämligen i »Hans Alienus». Den lagerbeksansade Heidenstam i sin vida, vita kåpa med vandringsstaven i hand, den stolta profilen skarpt utskuren mot det röda slottstaket och med himlens djupa blå bakom är ett levande uttryck för nittio-talromantik. Blicken går patetiskt mot fjärran rymder, där »steppens slagren och öknens sol blete vandringsdräkten». I den mörknande färgskalan med dess fasta anslag — vitt, rött, grönt, blått — den genomförda kompositionen med samlade, stora färgplan och fasta linjer uttrycket det nya stilidealet med dens krav på dekorativ förenkling, monumentalitet och nationell svensk anda.

En plats för sig intaga de intima porträtten av släkt och närmaste anförvanter, givna med ömsint, stilla varlighet och fin psykologisk inlevelse. Äldst av dessa är porträttet av mannen. Så som i detta porträtt har hennes pensel aldrig trollat fram de mest raffinerade färgsammansättningar; huvudsakligen ges i de krångliga byxorerna och rosenbukettens ljusa gröna och rosa toner; intensiv är förnimningen av flytande, mjukt ljus, som strömmar in genom det vidöppna fönstret, avtonad i delikata grå nyanser. Det är efterimpressionismens blonda färgskala och rörlighet i bilden, från mannens spelande ansiktsuttryck till fjärrbilden ut i landskapets grönska och flygande sommarmoln. I »Det gamla hemmets» har lokalfärgerna dämpats ner av blåviolettt ton, som insveper rummet med den

läsande systemet mot fönsterrutan och den framåttvände, lyssnande faderen, med en stilla ro och innerlighet, medan husen längs gatan och Storkyrkans torn i fön- den lysa i ett blött sollöde. Det är något av Levertins »Stockholmsidyll» i denna tidstyptiska bild, då människan ännu kunde gå »med tankspritt leende kring munnens» i detta gamla, av henne älskade Stockholm, som ännu ej hotades med fördö- delse av en ny tids raseringslusta och brist på pietet. Till de vackraste porträtten höra de två av modern, ett i helfigur- porträttet är hon iförd sorgdräkt efter maken. Det förnidade ansiktet med sina stora bruna ögon uttrycker djup smärta, inåtvänd och behärskad, som ger det en prägel av storhet. Färgen är allvarlig med dräkternas svarta och vita mot den djupgröna linstolen och höjdpunkten i kakeglugns röda glöd. Det är ett av de mest besjälade och heligtgjutna porträtten i samlingen.

Hanna Pauli är en god fysionomist; hon har en stark uppfattning av det egenartade och karakteristiska i en människas yttre, i huvudet byggnad och ställningens individuella uttrycksfullhet. Detta gäller ej minst hennes mansporträtt, ja, man vore nästan hägad att säga, det gäller dem i högre grad än kvinno- porträtten i allmänhet. Ellen Key-porträttet är kanske det intressantaste bland kvinnoporträtten — intellektualistiskt, skarpt och vilbetonat. Åttiotalistpråglat i högsta grad är porträttet av Karl Nordström med det tillbakakastade huvudet stött i handen. Det är mannen från Opponentrörelsens tid, stridbar och envis och farlig som motståndare. Temperamentet har något av det stängande i de giftigt gulgröna och blå färgerna i glasskorna på fönsterbrädet. För övrigt är färgskalan praktfull med den i halsen uppknäppta gula rocken, som låter den röda halsduken ovanför slå upp som en glad stridsfanfar mot det rödfäta ansiktet och rummets gråddoner.

Gärna tages miljö med som psykologisk faktor, människan växer fram mot bakgrunden av sin gärning. Adolf No- ren i sitt arbetsrum med den glimmande bokhyllan, Anton Nyström i helfigur vid föreläsarbordet, Gerard de Geer med den framsträckta handens talande gest äro för dyr på. Bland nyaste porträtt fästet man sig kanske mest vid professor Heckers i bröstbild, en symfoni i blåa toner med huvudet energiskt avtecknat mot himlens grå skydrag.

En retrospektiv utställning har alltid sin charm — det är som att bläddra i en minnesbok, där halvt glömda tilldragelser och människor dyka fram ur det förgån- ga och få nytt liv. Ej sällan händer det, att det som ej har dagens prägel utan ligger något längre tillbaka i tiden, har starkast förmåga att gripa och fasthålla intrycket.

Råd och Rön

FOTVÅRD

Har Ni det besvärligt med Edra fötter och ben? Har Ni svårt att få lämpliga skodon? Vänd Edra då med förtroende till **Ingrid Hudbergs Fotvård** Glävgatan 4, vid Vanadisplan. Ben- och fotbehandling. Flerårig praktik. OBS! Besök även i hemmen. Beställ tid pr Telefon 32 06 06.

HOTELL - PENSIONAT

BERGSTRANDS HOTELL-PENSIONAT
Alle moderna bekvämligheter. Moderata priser. **Bergstrands från 45 - Dubbelrum - 65 -** Ringar Lärjungen 41 A (Åra Stureplan) Tel. 10 31 20, 21 60 28

TAPETSERAR

J. L. NORDGREN
Fleminggatan 9-11. Tel. Kh. 76 34. Specialité: **Bäddmöbler och sängkåder, Tagel, Krollspint, Glansull, Fjäder och Dun** till billigt pris. Omstoppning och renovering av möbler och madrasser utföres omsorgsfullt.

TRIKÅVAROR

Ester Nilssons Trikkåaffär
Mästernsamselgatan 42. Tel. 10 51 27. **Dam- och herrunderkläder** i även extra storl. från förstklassiga svenska fabriker. Klädnigar. - Strumpor i sylte, bomull, konstsilke och flor. Knälvärmare och maggördlar. *Billiga bestämda priser.*

AKTA HÄNDVAVT

Kinesiskt Räsiden
(direkt. imp.) i alla färger och prislägen *Handnyttjade spevars m. m.* **ENGSTRÖM & ENGSTRÖM** Dalagatan 34, i tr., kl. 10-5. Tel. 31 29 20.

MOBLERINGSAFFÄR

STILFULLA MÖBLER
efter egna ritningar. Kostnadsfritt. utarb. Vackra Enarums- möbler på lager. Låga omkostnader. *Billiga priser.* **JOHN ERICSON** Wallingatan 42. Tel. 20 59 95.

Det myllrar av kompasser.

kallade **Harry Martinson** sitt föredrag, som har på inbjudan av Estetiska föreningen i Uppsala höll inför universitetets propffulla vita i tidsdag. Föredraget var ett brett svep över de olika rörelser, tendenser, nybildningar, som trängas in den moderna tiden och utnyttjande i talarens egen tro på de positiva krafternas makt hos människorna. Mötet mellan den akademiska världen och Harry Martinsons okonventionella, av säregna, ofta slående formuleringar genomlysta framställning var ganska intressant att bevittna. Studenterna voro av bifallet att döma in- teresserade av att få sin världs bild uppmäl- lad med delvis nya färger. C. H.

Sörmans Thé
uppskattas av alla finsmakare. Endast en kvalitet. Den bästa. 1/4 kg. blyförpackningar Kr. 4.-.

SÖRMANS
REGERINGSGATAN 45
och HAMNGATAN 8
STOCKHOLM